

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporärt bränslestöd för transportföretag

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporärt bränslestöd för transportföretag (RP 92/2022 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Mikko Huuskonen, arbets- och näringsministeriet
- servicechef Mari Selviranta, Statskontoret
- ekonomisk expert Miika Heinonen, Konkurrens- och konsumentverket
- ledande expert Tiina Haapasalo, Finlands näringsliv rf
- direktör Petri Murto, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verkställande direktör Timo Koskinen, Suomen Taksiliitto ry
- ekonomisk expert Petri Malinen, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Statens ekonomiska forskningscentral
- Helsinki Graduate School of Economics
- Hamnoperatörerna rf
- Koneyrittäjät ry
- Linja-autoliitto
- Skogsindustrin rf
- Byggnadsindustrin RT rf
- Teknologindustriin rf.

Inget yttrande av

- Näringslivets forskningsinstitut ETLA.

PROPOSITIONEN

Genom lagen om temporärt bränslestöd för transportföretag kompenseras den plötsliga höjningen av priset på flytande bränslen som började i februari 2022. Stödet ska omfatta gods- och per-

Betänkande EkUB 15/2022 rd

sontransporter på landsväg. Lagen omfattar alla former av bränsle och elenergi med undantag för brännolja som inte får användas i trafiken. Prisutvecklingen har gjort att företagen inom transportsektorn hamnat i en svår situation, vilket i sin tur kan ha konsekvenser för Finlands försörjningsberedskap. Stöd ska kunna erhållas för tre månader (februari—april 2022) på de villkor som anges i lagen. Det föreslås att Statskontoret ska vara statsbidragsmyndighet. Som rättslig grund tillämpas EU-kommissionens meddelande 2022/C 131 I/01 (s.k. Ukrainaram). Lagförslaget utgör en del av finansieringspaketet för företagen inom transportsektorn.

Den föreslagna lagen träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den föreslagna regleringens huvudsakliga innehåll. Avsikten med lagen om temporärt bränslestöd till transportföretag är att kompensera transportbranschen för den plötsliga och kraftiga höjningen av bränslepriserna. Målet är att stödet ska riktas till aktörer som inte direkt kan överföra kostnadsökningen på kundavgifterna.

Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen med smärre ändringar, på det sätt som anges närmare i detaljmotiveringen.

Allmänna kommentarer om offentligt stöd till företag. Ekonomiutskottet har den senaste tiden tagit ställning till de företagsstöd som föreskrivits framför allt på grund av coronapandemin i samband med flera tidigare lagförslag (bl.a. EkUB 18/2021 rd — RP 97/2021 rd, EkUB 15/2021 rd — RP 79/2021 rd, EkUB 7/2021 rd — RP 38/2021 rd och EkUB 33/2021 rd — RP 207/2021 rd) och senast i maj 2022 (EkUB 9/2022 rd — RP 39/2022 rd). Utskottet har ansett att det med tanke på marknadens funktion under normala förhållanden är viktigt att lagstiftningsåtgärderna ingriper så lite som möjligt i utgångspunkten att företagen ska ha jämlika konkurrensförutsättningar.

Ekonomiutskottet konstaterar att störningar i ekonomin utan undantag är förenade med strukturella förändringar, eftersom den minskande produktionen och den nya produktion som uppstår till följd av återhämtningen avviker från varandra. Varken lagstiftning eller stödpolitik kan, och bör lämpligen heller inte, helt hindra denna mekanism från att fungera. Ett stöd som kompenserar för plötsliga förändringar i omvärlden är nyttigt ur samhällsekonomisk synvinkel, om det kan motverka en sådan omfattande konkursvåg bland företag som skulle leda till en bestående och betydande försämring av den samhällsekonomiska produktionskapaciteten. Det väsentliga för stödets acceptabilitet är att den förändring i omvärlden vars konsekvenser man strävar efter att lindra är tillfällig.

De sakkunnigas åsikter om den aktuella propositionen har varit delade: vissa har ansett att det föreslagna stödet är otillräckligt, medan andra har ansett att stödet verkar försvaga jämlika konkurrensvillkor.

Den senaste tidens exceptionella händelser i de ekonomiska produktionskedjorna har drabbat näringarna på enormt olika sätt, och därför har det varit motiverat att också de offentligt finansierade stöden på motsvarande sätt har varierat beroende på hur mycket affärsverksamheten har för-

Betänkande EkUB 15/2022 rd

svårats. Ekonomiutskottet har prövat frågan om det är rättvist att begränsa stödet också i fråga om det nu aktuella transportstödet. Utskottet anser att det är motiverat att stödja framför allt transportbranschen, eftersom det är en bransch som indirekt påverkar och möjliggör verksamhet inom andra branscher. Transportbranschen har också samband med försörjningsberedskapen; de funktioner som är väsentliga för försörjningsberedskapen i Finland och tillgången till de viktigaste varorna måste kunna garanteras också med hjälp av landsvägstransporter.

Statligt stöd. Det stöd som nu föreslås är temporärt statligt stöd som beviljas för att underlätta de ekonomiska svårigheterna till följd av de plötsliga förändringarna på bränslemarknaden. Som rättslig grund tillämpas EU-kommissionens meddelande 2022/C 131 I/01 (s.k. Ukrainaram) och kommissionens beslut SA 103159 (2022/N). Beslutet gäller till utgången av 2022, vilket också bestämmer ansökningsprocessen för stöd enligt denna lag. Eftersom beslutet fattades under pågående riksdagsbehandling (13 juni 2022) undanröjs också behovet av att låta ikraftträdandet av lagstiftningen vara beroende av en statsrådsförordning.

En notifikation inverkar också på hur tillämpningsområdet för stödet kan ändras under riksdagsbehandlingen. De sakkunniga har påpekat att den föreslagna regleringen kommer att skapa bristande kontinuitet när det gäller vilken typ av näringsverksamhet som räknas som stödberättigande och vilka typer av verksamhet som utesluts. Ekonomiutskottet instämmer i de sakkunnigas påpekanden om att denna diskontinuitet ser ut att ge upphov till en icke-önskvärd konstellation bland företagen. Utskottet ser det som angeläget att denna fråga beaktas på behörigt sätt i lagstiftningen. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om detta.

Utskottets slutsatser. Utskottet understryker att vid bedömningen av stödsystemets legitimitet är det viktigt att systemet är avsett att vara ett snabbt och temporärt stöd i en situation där företagens verksamhetsbetingelser på grund av yttre omständigheter har försvarats kraftigt och utan förvarning. I en sådan situation kan också stödformer som under normala förhållanden inte är motiverade eller tillåtna vara godtagbara.

Enligt utredning till utskottet har den kraftiga höjningen av bränslepriset lett till motsvarande negativa konsekvenser inte bara för transportbranschen (med trafiktillstånd) utan också för de branscher som använder lätt brännolja. Även dessa branscher kan anses vara betydelsefulla för försörjningsberedskapen i samhället. Därför anser utskottet att också aktörer som använder lätt brännolja bör stödjas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om temporärt bränslestöd för företag inom transportsektorn

2§. Allmänna förutsättningar för beviljande av temporärt bränslestöd för transportsektorn. Ekonomiutskottet anser det motiverat att också taxitrafik med trafiktillstånd definieras som stödberättigande. Utskottet föreslår att den mening i 2 § 1 mom. som utesluter taxitrafiken från rätt till stöd stryks. Taxitrafiktillstånd är taxitrafiktillstånd som beviljats av Trafiksäkerhetsverket eller Transport- och kommunikationsverket och taxitillstånd som beviljats av NTM-centralen före den 1 juli 2018.

Betänkande EkUB 15/2022 rd

Ikraftträdande. Ekonomiutskottet påpekar att kommissionen har utfärdat beslut SA 103159 (2022/N) med stöd av vilket det är möjligt att utfärda bestämmelser om stöd genom den nu aktuella lagen. Ett separat bemyndigande att utfärda förordning behövs således inte i lagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 92/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om temporärt bränslestöd för företag inom transportsektorn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om partiellt ersättande av den höjning av bränslepriset som orsakats av krigsläget i Ukraina för företag som är verksamma i Finland och som idkar transport på landsväg genom att bevilja dem statligt stöd som Europeiska kommissionen efter särskild anmälan har godkänt som förenligt med den inre marknaden (*temporärt bränslestöd för transportföretag*).

På bränslestöd tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001).

2 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av temporärt bränslestöd för transportsektorn

Ett företag som verkar inom transportsektorn och som den första dagen av stödperioden har ett gällande trafik tillstånd, taxitillstånd eller taxitrafiktillstånd eller innehar ett fordon som behövs för transportverksamheten och som är registrerat för yrkesmässig verksamhet, liksom också ett företag som den första dagen av stödperioden i enlighet med 16 § i lagen om transportservice (320/2017) hos Transport- och kommunikationsverket registrerat sig som idkare av godstransport med lätta fordon, kan på ansökan få bränslestöd. Företaget ska den första dagen av stödperioden inneha ett fordon som används i trafik och som uppfyller kraven i 17 § i lagen om

Betänkande EkUB 15/2022 rd

transportservice. Företaget ska ha ett FO-nummer. ~~Stödet omfattar inte taxitrafik.~~ Stödet beviljas av Statskontoret inom de ramar som statsbudgeten anger.

Företaget ska uppge kostnaderna, exklusive mervärdesskatt, för bränsle eller elenergi som har köpts och använts för transportverksamhet enligt 1 mom. mellan den 1 februari och den 30 april 2022 (*stödperiod*). Statskontoret kan på ansökan bevilja företaget det temporära bränslestödet på det sätt som anges nedan, om inget av de hinder för beviljande av stöd som anges i 4 § gäller företaget. Stöd vars belopp understiger 250 euro betalas inte.

3 §

Grunderna för bestämmande av stöd

Ett företag kan för tiden mellan den 1 februari och den 30 april 2022, nämnda dagar medräknade, beviljas fem procent i bränslestöd utgående från de kostnader exklusive mervärdesskatt som medförts för företaget av det bränsle som det köpt eller den el som det använt för transporter. Från stödet avdras stöd enligt 5 § 2 mom. 2 punkten. Stödets maximibelopp är 400 000 euro per koncern.

4 §

Hinder för beviljande av stöd

Temporärt bränslestöd för transportsektorn beviljas inte företag som den 31 december 2021 har varit sådana företag i svårigheter som avses i artikel 2.18 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

Stöd beviljas inte heller, om

- 1) företaget inte har förts in i det förskottsuppbördsregister som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996),
- 2) företaget har försummat sin deklarationsskyldighet som gäller beskattningen,
- 3) det finns uppgifter om skatteskulder för företaget i det skatteskuldsregister som avses i 3 a kap. i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999),
- 4) företaget har obetalda skatter som ska drivas in genom utsökning eller
- 5) företaget har försatts i konkurs eller företagssanering har inletts eller om ett ärende om sätande av företaget i konkurs eller ansökan om företagssanering är anhängigt vid domstol,
- 6) företaget eller en person som utövar faktisk beslutanderätt i företaget förekommer på EU:s sanktionsförteckning.

5 §

Ansökan om stöd

Ansökan om stöd ska lämnas in till Statskontoret senast den 30 november 2022.

Företaget ska i sin ansökan för varje stödperiod lämna de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för beviljande och utbetalning av stödet. Företaget ska i sin ansökan lämna tillräckliga uppgifter för behandlingen av stödet i fråga om

Betänkande EkUB 15/2022 rd

- 1) de kostnader för bränsle eller för el som köpts under stödperioden och som beviljande av stödet förutsätter,
- 2) redan beviljade statliga stöd inom EU:s ramprogram för Ukraina (EU 2022/C 131 I/01) och andra statliga stöd till samma kostnader,
- 3) det att företaget inte har sådana ekonomiska svårigheter som avses i 4 § 1 mom.

6 §

Behandling av ansökan och beslutsfattande

Statskontoret avgör ansökan i första hand utifrån de uppgifter som lämnats i ansökan och de uppgifter som Statskontoret fått av andra myndigheter. Statskontoret övervakar det koncernspecifika maximibeloppet av det stöd i enlighet med Europeiska kommissionens beslut som avses i 1 §.

7 §

Sökande av ändring

Omprövning av ett beslut om bränslestöd får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Beslutet får verkställas trots begäran om omprövning.

Bestämmelser om ändringssökande i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

8 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter

Statskontoret har trots sekretessbestämmelserna med stöd av 31 § i statunderstödslagen rätt att av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för behandlingen och granskningen av stödsökningar.

Trots sekretessbestämmelserna överlämnar Skatteförvaltningen och Transport- och kommunikationsverket till Statskontoret dessutom identifikationsuppgifter för de företag som är föremål för stödet, nedan specificerade uppgifter och de kontonummer för företagen som Skatteförvaltningen känner till samt följande uppgifter som behövs för beviljande, utbetalning och övervakning av stöd:

- 1) uppgifter om försummelse av deklarationsskyldigheten i fråga om beskattningen,
- 2) uppgifter om anteckningar i det förskottsuppbördsregister som förs av Skatteförvaltningen,
- 3) uppgifter i det skatteskuldsregister som förs av Skatteförvaltningen,
- 4) uppgifter om skatteskuld som har sänts för indrivning i utsökningsväg,
- 5) uppgifter om gällande trafik tillstånd och om innehav av fordon,
- 6) uppgifter om företag som i enlighet med 16 § i lagen om transportservice (320/2017) hos Transport- och kommunikationsverket registrerat sig som idkare av godstransport med lätta fordon, samt

Betänkande EkUB 15/2022 rd

7) andra än i 1—5 punkten avsedda uppgifter av Skatteförvaltningen, Statistikcentralen och Transport- och kommunikationsverket som är nödvändiga för beviljande, utbetalning och övervakning av stöd.

9 §

Begränsning av utbetalning av medel på basis av beloppet av stöd

Beloppet av stöd som ett företag beviljats med stöd av denna lag minskar det fria egna kapital som kan användas för utbetalning av medel i det bokslut som upprättas för den räkenskapsperiod som löper ut, om inte företaget betalar tillbaka det stöd som företaget fått till staten innan bokslutet fastställs.

10 §

Myndighetsuppgifter

Statskontoret beviljar och betalar på ansökan bränslestöd och svarar för återkrav av bränslestöd.

11 §

Subventionsbrott

Bestämmelser om subventionsbrott finns i 29 kap. 5—7, 7 a och 8 § i strafflagen (39/1889).

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft **den 1 september 2022 och gäller till och med den 31 december 2022.**

Utskottets förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt utarbetar en utredning och vid behov en proposition om huruvida det inom ramen för det reserverade anslaget är möjligt att stödja de aktörer som använder lätt brännolja och som för närvarande inte omfattas av transportstödet enligt propositionen och att statsrådet vid behov också lämnar en notifikation till kommissionen.*

Betänkande EkUB 15/2022 rd

Helsingfors 16.6.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml

vice ordförande Hanna Kosonen cent

medlem Atte Harjanne gröna

medlem Mari Holopainen gröna

medlem Hannu Hoskonen cent

medlem Matias Mäkynen sd

medlem Sakari Puisto saf

medlem Minna Reijonen saf

medlem Janne Sankelo saml

medlem Veikko Vallin saf

medlem Tuula Väättäinen sd

medlem Johannes Yrttiaho vänst

ersättare Kai Mykkänen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.

Betänkande EkUB 15/2022 rd Reservation

Reservation

Motivering

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om temporärt bränslestöd för transportföretag. Enligt propositionen ska stödet uteslutande vara avsett för leverantörer av vägtransporttjänster med trafiktillstånd.

Propositionen baserar sig på den riktlinje som ministerarbetsgruppen för beredskap publicerade i början av april, enligt vilken regeringen skyndsamt bereder åtgärder för transportbranschen. Åtgärderna får öka stödet med högst 75 miljoner euro.

Vi upplever att stöd av den nu föreslagna typen bör vara undantag som hjälper företagen att klara av plötsliga ekonomiska chocker. Stöden får inte förlängas och utvidgas. De stödformer som inlämnas ska behandla olika sektorer lika och deras effekter ska vara så neutrala som möjligt.

Vi kräver jämlik tillgång till stöd

Regeringens beslut att rikta stödet endast till transportföretag med trafiktillstånd är delvis godtyckligt och behandlar ojämlikt de sektorer som drabbats av höjningen av bränslepriserna. Ekonomiutskottet kräver i sitt betänkande att det byggs en separat stödkomponent också för branscher med maskinarbete. Men vi anser att stödet redan nu bör riktas på lika villkor till alla sektorer som drabbats av de stigande bränslepriserna.

Höjningen drabbar inte bara dem som tillhandahåller landsvägstransporter med trafiktillstånd utan också byggande av infrastruktur, jord- och skogsbruk samt fastighetstjänster. Även inom dessa branscher är bränslenas andel av kostnadsstrukturen betydande, och företagen har inte nödvändigtvis samma möjligheter att överföra de ökade kostnaderna till kunderna som inom transportbranschen.

Vi instämmer i ekonomiutskottets förslag att utvidga stödet till taxitrafiken. De som bedriver taxitrafik har lidit av de stigande bränslepriserna på samma sätt som de som bedriver annan transportverksamhet, och det har från första början inte varit motiverat att utesluta dem från stödmottagarna.

Genom tillräckliga stöd tar vi hand om försörjningsberedskapen

Vi betonar att hela budgeten på 75 miljoner euro för bränslestöd bör användas för att lindra företagens svårigheter inom sektorn. Under ansökningsomgångarna för det allmänna kostnadsstödet blev en betydande del av det reserverade stödet oanvänt, och vi vill inte att detta upprepas. Därför föreslår vi att den procentandel som berättigar till stöd höjs från de fem procent som regeringen föreslår till sju procent. Denna 40-procentiga höjning av stödet beräknas få rum inom ramen för budgeten på 75 miljoner euro.

Betänkande EkUB 15/2022 rd Reservation

Transportföretagens ekonomiska buffertar är få. Dessa företag har drabbats av pandemin särskilt i fråga om persontrafiken. Transportföretagens beredskap att genast efter pandemin klara av den nya ekonomiska krisen är obefintlig.

Ekonomiutskottet betonar att offentligt stöd inte är den primära åtgärden. Avsikten med stödet är inte att upprätthålla olönsam affärsverksamhet. Med beaktande av omständigheterna är stödet dock nödvändigt, det är temporärt och syftet med det är att säkerställa den inhemska gods- och persontrafiken med tanke på försörjningsberedskapen. Vår försörjningsberedskap är hotad om transportsektorn förtvinar i och med många konkurser.

Utbetalningsplanen

I propositionen konstateras det att stödet betalas ut som engångsbetalning i november 2022. Vi befarar att en så här sen utbetalning är oskälig för företagen. Vi förutsätter att stöden betalas till de företag som har rätt till dem från och med september 2022. Då får Statskontoret tillräckligt med tid att förbereda sig för utbetalningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men 1—3 § med följande ändringar: (***Reservationens ändringsförslag***).

Reservationens ändringsförslag

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om partiellt ersättande av den höjning av **priset på flytande bränslen** som orsakats av krigsläget i Ukraina för företag som är verksamma i Finland och som idkar transport på landsväg genom att bevilja dem statligt stöd som Europeiska kommissionen efter särskild anmälan har godkänt som förenligt med den inre marknaden (*temporärt bränslestöd för transportföretag*).

På bränslestöd tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001).

2 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av temporärt bränslestöd för transportsektorn

Ett företag som **använder flytande bränsle i annat syfte än uppvärmning** kan på ansökan få bränslestöd. Företaget ska ha ett FO-nummer. Stödet omfattar inte taxitrafik. Stödet beviljas av Statskontoret inom de ramar som statsbudgeten anger.

Betänkande EkUB 15/2022 rd
Reservation

Företaget ska uppge kostnaderna, exklusive mervärdesskatt, för flytande bränsle som använts i annat syfte än uppvärmning enligt 1 mom. mellan den 1 februari och den 30 april 2022 (stödperiod). Statskontoret kan på ansökan bevilja företaget det temporära bränslestödet på det sätt som anges nedan, om inget av de hinder för beviljande av stöd som anges i 4 § gäller företaget. Stöd vars belopp understiger 250 euro betalas inte.

3 §

Grunderna för bestämmande av stöd

Ett företag kan för tiden mellan den 1 februari och den 30 april 2022, nämnda dagar medräknade, beviljas sju procent i bränslestöd utgående från de kostnader exklusive mervärdesskatt som medförts för företaget av det bränsle som det köpt eller den el som det använt för transporter. Från stödet avdras stöd enligt 5 § 2 mom. 2 punkten. Stödets maximibelopp är 400 000 euro per koncern.

Helsingfors 16.6.2022

Sanni Grahn-Laasonen saml
Veikko Vallin saf
Minna Reijonen saf
Sakari Puisto saf
Janne Sankelo saml